Vydání padesátého výročí
Fifthieth Anniversary Edition

Pokrok Západu

POKROK, DNE 22. ZÁŘÍ (SEPTEMBER) 1920.

ČÁST II.
PART II.

Z historie "Pokroku Západu".

PRVNÍ číslo "Pokroku Západu," prvního českého časopisu na americkém Západě a dnes jediného všestranného listu v této oblasti, vyšlo dne 1. srpna roku 1871. Nastoupil tudíž časopis tento v minulých dnech svoji padesátou výroční pouť. Po čtyřicet devět roků je časopis tento upřímným rádcem a vítaným zpravodajem českého lidu na americkém Západě, kterážto oblast ještě do nedávna byla takřka pustinou, kde ještě proháněla se stáda bůvolů a konali svoje lovy Indiáni.

Téměř celé půlstoletí "Pokrok Západu" je vítaným hostem v tisících českých domácností ve Spojených Státech a zůstal po celý ten čas věren českému přistěhovalci, o jehož prospěch šlo mu vždycky nad všechno jiné. Nikdo ovšem nevytuší, co obětí vyžadovalo udržení tohoto listu, aby stále konati mohl svoje záslužné poslání. Nikdo nevytuší, co starostí si vyžádala jakou trnitou dráhu měl. Není o tom sporu, že "Pokrok Západu" má značnou zásluhu na pozoruhodném rozvoji státu našeho, neboť jeho prostřednictvím dověděli se krajané, v různých částech země usídlení, o výborné jakosti půdy žírné Nebrasky a o skvělé budoucnosti, která kyne v tomto státě příčinlivým zemědělcům. Několik českých vystěhovalců přišlo do Nebrasky již před rokem 1860, avšak teprve záslužnou tohoto listu pronikla známost o velkých příležitostech v této krajině.

Zakladatelem "Pokroku Západu" byl zvěčnělý americký novinář a zakladatel časopisu "The Omaha Bee," Edward Rosewater, který k založení českého časopisu jako Čech veden byl tužbou prospěti českým vystěhovalcům, jež přál si na výhody Nebrasky upozorniti. Současně přál si, aby čeští lidé na západě měli v časopise tomto upřímného rádce ve všech svých záležitostech.

V době, kdy vyšlo první číslo "Pokroku Západu," vycházely v Americe jenom čtyři české časopisy, "Slavie" v Racine, Wis., "Pokrok" v Clevelandě, "Národní Noviny" v Chicagu a "Slovan Amerikánský" v Iowa City. První čísla "Pokroku Západu," až do jara roku 1872, tištěna byla u Slovana Amerikánského v Iowa City. V té době část obsahu listu tvořily články a zprávy časopisu, u něhož byl tištěn, a vedle těchto pak nalézaly se tu omažské zprávy a popisy pozemků v Nebrasce, jež z Omahy do Iowa City byly posílány. Obchodní správu listu a psaní těchto zpráv obstarával pan Václav Vodička, jeden z prvních českých zákopníků, který mnohou dobrou službu prvním přistěhovalým krajanům prokázal. Na jaře roku 1872 ujal se řízení listu p. Josef Michal, dosud žijící, avšak již v prosinci tohoto roku časopis tento spojil se s Jonášovým týdeníkem "Amerikánem," v Racine, Wis., vydávaným a redakce ujal se p. Václav Šnajdr, zasloužilý českoamerický novinář, tyto dny zemřevší. Časopis po nějakou dobu vycházel pode jménem "Pokrok Západu a Amerikán," ale později obnoven byl starý název. V září roku 1873 odebral se p. Šnajdr do Clevelandu, O., a v další redigování časopisu se uvázal p. F. B. Zdrůbek, který v redakci jeho setrval dva roky.

Po Zdrůbkovi po krátký čas redaktorem listu byl p. Josef Novinský. V roce 1876 získán byl za obchodvedoucího listu zesnulý Jan Rosický, jenž po odstoupení Novinského stal se také jeho redaktorem. Rosický list dne 6. června roku 1877 od Rosewatera vykoupil. Za schopného obchodního vedení Rosického časopis se pozoruhodně rozšířil, tak že za krátko stal se po "Slavii" nejrozšířenějším časopisem českoamerickým.

V r. 1883 působil tu po nějakou dobu spisovatel a básník, p. V. A. Jung, nyní v Plzni v Čechách žijící. Po něm pak asi dva roky redigoval časopis p. Tomáš Čapek, známý kronikář českoamerické žurnalistiky, který později se rozhodl pro studium práv v Ann Arbor, Mich. Po něm ujal se řízení listu p. R. V. Miškovský, jenž v malých přestávkách působil u listu tohoto po patnáct roků. Vedle těchto jmenovaných působili u listu redakčně v různých dobách pp. Olivérius, Buňata, Mnsg. Bouška, Dr. Jiřinský, F. J. Kuták, J. V. Mašek, Jan Černý a Jos. Mazač. —

Dne 21. října roku 1889 utvořila se akciová vydavatelská společnost pode jménem Tiskařské Družstvo Pokroku Západu, která převzala vydávání Pokroku Západu a zakoupivši velký tiskařský lis, přestěhovala se do nové budovy, účelně pro tiskárnu postavené p. Jos. Kavanem na jižní Třináctá ulici. Na podnět pana Václava Bureše, nynějšího předsedy Vydavatelské společnosti Pokroku Západu, založena byla v roce 1900 vydavatelská společnost, jež převzala vydávání Pokroku Západu dne 1. srpna roku 1900. Nová společnost přijala jméno Pokrok Publishing Co. Na organisaci této společnosti brali podíl pp. V. Bureš, E. Rosewater, Fr. Koutský, F. J. Fittle, J. F. Přibyl a K. Steiger. Pan Václav Bureš zvolen byl ředitelem.

Pod řízením p. Burešovým list, který v několika letech před tím ztratil mnoho odběratel, počal opětně nabývati obliby a počet jeho čtenářů každého následujícího roku vzrůstal o celé stovky. Změna vydavatelstva šla znamenitě časopisu k duhu a jeho rozkvět v letech následujících byl skvělým svědectvím energie a vytrvalé práce p. V. Burešovy.

Po vystoupení p. Miškovského z vydavatelstva redigovali časopis pp. Josef F. Přibyl a Robert Růžička. Na podzim roku 1905 povolán byl k listu Otakar Charvat, který z počátku pracoval společně s p. Přibylem a od roku 1907 až do podzima roku 1909 časopis vedl samostatně.

Dne 17. listopadu roku 1907 závod Pokroku Západu, do té doby nalézající se v obchodní části města, na Howard ulici, vyhořel. Vydavatelská společnost utrpěla tím značnou ztrátu, neboť zničeno bylo veškeré tiskárenské zařízení, jakož i zařízení redakční. Zachránil se toliko sázecí stroj, avšak i na tomto způsobena byla značná škoda, tak že jeho oprava vyžádala si nákladu několika set dollarů. Pojištění bylo nepatrné a bylo třeba mnoho obětí ředitele závodu p. V. Bureše a jeho choti, paní Milostiny Burešové, aby časopis z této těžké rány se vzpamatoval. Tato pohroma však neměla v důsledku zastavení vydávání listu ani na týden. Zakoupena byla tiskárna Roučkova a časopis přestěhoval se z Howard ulice na Čtrnáctou a William ulice, kde nalézaly se úřadovny až do postavení nové budovy závodu v číslech 1417-1419 jižní Třináctá ulice.

Od roku 1909 pracovali redakčně u časopisů mezi jinými pp. Alb. Jar. Havránek, L. Dongres, F. Hais, Jar. Řežábek, F. J. Kuták, V. Přibyl a Otakar Charvat, z nichž dva poslední dosud v redakci listu tohoto působí. Po nějakou dobu v posledním desetiletí pravidelními přispívateli listu byli spisovatel Jan Havlasa, prof. B. Šimek a zvěčnělý vlastenecký kněz Jan Štěpán Brož. Výpočet tento nebyl by úplný, kdybychom nezmínili se o paní Milostině Burešové, choti předsedy vydavatelské společnosti Pokroku Západu, která po dlouhou řadu let velice schopně řídí "Ženskou hlídku," která těší se velké oblibě čtenářek i čtenářů.

Před osmi roky ujal se obchodního řízení vydavatelské společnosti p. Lumír Bureš, syn manželů Václav Burešových, který uchopil se práce s obdivuhodnou energií, aby pokračoval v díle tak slibně zahájeném svým otcem, kterému po té bylo umožněno, aby větší pozornost věnoval ohláškové části časopisů. Za řízení pana Lumíra Bureše, který doplňoval snahy svého otce p. Václava Bureše a své matky, paní Milostiny Burešové, závod Pokroku nalézal se na stálém vzestupu.

V roce 1910 k dosavadním časopisům připojen byl "Českoamerický Venkov", jenž před časem splynul s "Denním Pokrokem." V redakci tohoto časopisu vystřídali se pp. Jan Janák, L. Dongres, E. Kroupa, B. Strádal a jiní. V prosinci roku 1915 společnost počala vydávati "Denní Pokrok", který v minulých dnech byl zastaven pro nepřekonatelné obtíže se získáváním novinového papíru. V redakci "Denního Pokroku" pracovali pp. Otakar Charvat, V. Přibyl, E. Tůma, B. Strádal a F. J. Práchenský. Vydavatelská společnost, Pokrok Publishing Co., vedle Pokroku Západu vydává: Salinský Pokrok, Pokrok, Dakotský Pokrok, Minnesotský Pokrok, Kansaský Pokrok a Iowský Pokrok, místní to vydání pro jednotlivé české osady v Nebrasce a okolních státech.

Snažili jsme se býti v líčení této historie co nejstručnějšími, uvádějíce jenom nejdůležitější data. Podrobná historie "Pokroku Západu" uveřejněna byla v slavnostním čísle časopisu tohoto, vydaném před desíti lety při příležitosti nastoupení čtyřicátého ročníku a zajisté mnozí z čtenářů a čtenářek našich toto zajímavé číslo si uchovali. Avšak i ze stručné této historie je patrno, jak měnivé byly osudy "Pokroku Západu" a jak mnoho různých překážek bylo nutno překonávati, aby udržel se až na dobu nynější. "Pokrok Západu" byl vždy vítaným hostem v českých domácnostech, roztroušených po všech středozápadních amerických státech, a bude jím zajisté i v budoucnosti.

Předeme látku svého života a barvu její sami volíme. Však s pole svého osudu sklízíme, co jsme zaseli.—Whittier.

* * *

Nenalézám nic jednoduššího v životě, nežli to, že vše, co se nám staví v cestu, zdá se, že pozbývá své podstaty, jakmile se někdo s tím statečně rve.—Hawthorne.

* * *

Padající kapky po čase i kámen vymelou.—Lucretius.

POKROK ZÁPADU.

"PILNĚ SLOUŽIC ZÁJMU NÁRODNÍMU, SNAŽIT SMĚRY VŽDY K VZDĚLÁNÍ OBECNÉMU!"

ROČNÍK 1. OMAHA, NEBRASKA, DNE 1. SRPNA, 1871. ČÍSLO 1.

ÚVOD.

Nikde nebylo viděti ještě—pokud z historie to víme—takové rychlé pokroky v osidlování, vzdělání půdy a společenského sřizování, zakládání měst a podobného, jako v Americe, a jmenovitě na západ od řeky Mississippi. To jest věru stěhování se národů, ale ne takem vojenským, hubicím, nýbrž naopak rozsévajícím mír a rolnické umění a průmysl a tak množícím blahobyt lidstva.

Kdo by byl před 20 lety se nadál v Čechách, že r. 1870 bude vycházeti v Iowa City český list? vždyť ani nevěděli tam o celé zemi Iowa, tím méně o City; a že tento list bude míti r. 1871 odběratelů již kolik set nad tisíc, a že *Slovan Am.* pracuje vedle 4 jiných listů českých. Co musí býti již Čechů zde v Americe, když na západě jich muselo přijeti přes Mississippi! Tam v Čechách těm pozdějším přistěhovalým zdáti se musí, že jsme tu již na konci světa, ale nám se zdá, že jsme na počátku světa, a jak ten život jest zde bujný. Jsme na prostřed železné dráhy, která spojuje dva oceany, Atlantický a Tichý. Pravíci podáváme v mysli Novému Yorku a levíci Kalifornii; co se nám najednou ty myslenky rojí v hlavě, když zmiňujeme Nový York a Kalifornii! Co tu bude mezi těmi dvěmi moři za 50 let?—ba ani fantasie si netroufá to předvídati, aby se jí chladný rozum nezesmál; ale i ta fantasie toho nemůže sobě namalovati.

V roku 1860 měla Nebraska asi 28.000 obyvatelův, a mezi nimi cotva tucet Čechův. Dnes má stát Nebraska obyvatelstva přes 150.000 a *českých rodin čítáme nad 2500.* Čechové jsou z většího dílu zde pilní rolníci, a Nebraska věru jest a to odměnit jim přičinění jejich; Nebraska jest stát na západu, který vyrovnává se každému co do úrody; ale český rolník jest zde zcela jináče postaven než rolník v Čechách. Tam jest chvalitebné, když rolník ohlíží se též po osvětě, po učení a po vědení hospodářství dle rozumu a ne dle návyků, zděděného spůsobu neb jakéhož takéhož příkladu; pravíme, že tam jest to chvalitebná, ale zde jest to potřebné, zde pak jest vzdělanost nevyhnutelná. Již život v tě nevyrovnané s ničím republice vybízí občana ku vzdělanosti, svobodě jeho příslušné, ale pak již každý pro svůj prospěch, pro svůj užitek nesmí ostati za jinými; Čech nesmí ostati za Němcem, nesmí býti za Irčánem, nesmí ostati ani za Amerikánem, ano v jistém ohledu Čech jest povolán rozvinouti zde svá schopnosti skvělejším spůsobem, než mu kdy možno bylo ve staré vlasti.

Víme, že historia českého národu není historie hlupáků, spozdilců, lenochů, nýbrž *Čechia byla kdysi světlem Evropy*; ale jaká to byla tenkráte možnost, rozvinouti um svůj v těch svírajících politických a církevních okolnostech! a považte, co nám zde možno, ó považte to a rozněcujte slávychtivost českému národu přirozenou.

O krajané! sešikujme se, a ukažme světu, co nám lze býti zde v Americe. K tomu ale nevyhnutelně jest potřeba míti upřímný list za vůdce svého, list, který by nám o všem hlásal, náš rozvin otvíral ku prospěchu cestu ukazoval, se všim, co vzdělanému člověku vůbec, co rolníkovi, průmyslníku, dělníku jest potřeba věděti, jenž by měl na zřeteli spojovati a ne rozptylovati, jenž by měl za účel osvětou vésti všecky ku svornosti, ku jednotě i snad kdysi ku soustředění sil v Dakotě, Nebrasce, západní Iowě. Srdce plesá při takové vyhlídce a jest jen na nás, pouze na nás, abychom takový blahý účel v skutek uvedli.

List máme, a ten věru vyhovíval by vždy lépe úkolu svému, kdyby poznával, že toto západní české obecenstvo uznává příčinlivost jeho. Čím více jest odběratelů, tím více může list vynaložit na to, aby se podávalo to nejdůležitější každému čtenáři dle účelu jeho. Získali jsme slovutného občana, který 8 let v Nebrasce žije, všecky okolnosti a potřeby v tom mladém státu zná, a který laskavě chce živel český sloučiti s jinými ku prospěchu všech. On zná všecky opravy a pokroky v mašinách hospodářských a doufá, že vydáním zvláštního českého listu co prostředníka mezi kmeny poslouží tomuto mladému státu a také doufá, že ve 3 měsících *každý Čech bude státním a považlivým čtenářem tohoto listu, nejen čtenářem, ale i spolupracovníkem, přispívatelem*, aby tento list byl společnou hovornou nás všech.——**Na zdar!**

Adressa listu:
EDVARD ROSEWATER,
P. O. Drawer 834.,
OMAHA, NEBRASKA.

PŘEHLED NOVÝCH DĚJŮ PO SVĚTĚ.

Domníváme se, že mnozí tímto listem počnou teprvé noviny čísti. Není tak snadno dobře vnydění se v ty politické tkaniny; musí člověk učiti se znáti země a města, jména, spůsoby a dějiny národů rozličných; při tom jest tolik cizích slov dříve neslýchaných a hlavně nebývá žádný háček, žádný kaneček, ku kterému by se tento poštěrný koneček dal přivázati. Vynasnažíme se, abychom Vám všecko, co by bylo temného, jak náleží vysvětlili. Uvedeme Vám zde všecky země a povíme, proč poslední čas zmínka o nich byla. Dobře by bylo, kdybyste měli mapu či zeměvid, abyste si to položení zemí k sobě mohli vyobraziti.

Země jest koule; když tedy půjdeme z Nebrasky potáde na západ a šli bychom pilně tři leta, abychom se mohli ohlednouti též po světě, toť bychom přišli zase do Omahy nazpátek ale od východu. Tak tedy vyjděme.

Z Nebrasky můžeme jíti přes *Colorado* do *Utah*, kde ti Mormoni takové srdce široké a takovou moudrost Šalomounovu mají, že každý má kolik žen; ina Šalomoun král a miláček boží, měl 80 královen, 800 žen pro zvláštní rozkoš a panen bez počtu. Proč pak ta vláda nepřeje těm Mormonům to šalomounství? Odtud jdeme přes *Nevadu* do té zlatonosné *Kalifornie*. San Francisco jest hlavní město, z něho často budeme míti zprávy. Zde uvidíte lid z celého světa i Čechů tam jest dosti a také tam čtou *Slovana Am.* a j. listy. Zde sedněte na parník a plujte po Tichém moři na ostrovy *Sandwich* (čti sendvič). Tyto ostrovy leží na jižním obratníku, to jest 23 stupňů pod rovníkem, na jižní polokouli; jest sem z Kalifornie 500 geografických mil (5 amer. mil činí jednu geografickou). R. 1781 ty ostrovy sloučil pod svou vládou král Tamehameha a od r. 1851 jsou pod ochranou Unie amer. Před 100 lety byli tu ještě divochové a lidožrouti, nyní již mají ústavu, vojsko po evropském spůsobu (čeho si mohli vlastně ušetřiti, mají loďstvo atd. Hlavní ostrov sluje Owahi, a ten jest zastavením parníků plovoucích mezi Amerikou a Čínou. Hlavní město jest Honolulu, má přístav, hrad, palác a j. Plavme se dále na západ pěco málo na sever a asi za 600 mil budeme v *Japanu*; to císařství má 4 ostrovy Jesso, Nipon, Kiusiu a Sikok 11.000 čtver. mil a za 40 milionů obyvatelů. Hlavní město jest Jeddo, 5 mil v objemu, 2 miliony obyv. Mikado jest sídlo církevní hlavy. Přeplavme se přes japanské bouřlivé moře na poloostrov *Korea*, kde nedávno americké loďstvo pokáralo nevycválaný lid. Již jsme v *Číně*. V Japanu, v Číně a tak dále v severní Asii jest žlutý plémě člověčí. Ta Čína jest ohromná země, má 70.000 čtver. mil a 400 milionů obyvatelů. Hlavní města jsou Nanking a Peking, Kanton; před tímto městem jest ostrov Hongkong, který náleží Anglicku. O tom často řeč bývá. Severní část Číny sluje Mongolie a Tunguzie a tu jest řeka Amur a v těch krajech chtěli se Čechové usadit, ale sešlo z toho. Nad Čínou jest Sibiř, pod Čínou přes Himalayské hory (až na 25.000 st. vysoké) jest *Indie*. Dále na západ jest *Turan* a pod nim *Iran* (Persie, Afghanistan a Beluchistan.) V Turanu sluje vladař "chán", v Persii "šach". Z Persie jdeme nad chvalinským mořem do turecké Asie a pod ní jest *Arabie*. Mezi chvalinským a černým mořem jest ten *Kavkaz*, o němž často se mluvívá; Čechové tam také stěhovali se; náleží Rusku. Přeplavme se přes černé moře do Cařihradu či Konstantinopole; tu jsme zase v Turky, ale na sever jsou *Jihoslované*: Dalmatini, Černogorci, Bošňáci, Srbové, Horváti a Slovinci. Jděme na *Terst*, podívejme se do *Italie*, do Říma, Florencie, na ostrov *Korsika*, kde jak se mluvilo chtěl se papež usaditi, ale Korsika náleží ku Francii a tak se báli, že by tam byly nesnáze. Z Korsiky dojme se zas na sever, do Nizzy, Janova, Turina, Milana, odtud do *Švýcarska*, do *Německ*, do Vídně ani do *Prahy* nechoďme, zastaňme se u nás, ale jděme po Rýnu zhůru, do *Strasburgu*, to jest v Elsasích, jež Němci Francouzům odebrali, jedme po železné dráze do Paříže; a tu cestou snad každým krokem ještě uvidíme pomníky krveprolévání. Jest ten člověk přece ještě nevzdělaný, že místo aby hleděl ku vzájemnému oblažování se, hledí k tomu, jak by vzájemně lidé se trápili, mučili, hubili. Nedaleko Paříže jest to město *Versailles*, kde nyní sněm francouzský rozjímá, jak by nešťastná vlasť přece nějak se zotavila. Z Paříže jedme na *Havre*. Na severu přes kanál jest *Anglicko* a *Irsko*. Z Havrů pak plavme se po atlantickém moři vždy na západ.—Viděli jsme Australii, Asii, Evropu, kde jest ta Afrika? Kdybysme z Havru jeli nedaleko přímoří, uviděli bychom *Španěl* a *Portugalii*; odtud bychom mohli ještě více na jih, a tu bysme měli na východ Afriku, přes moře na západ jest Brasilie; císař v Rio Janeiro není doma, jest v Evropě, toť se tu nezdržujme, plavme se na sever až do *Nového Yorku*, zde se posaďme na Pacific Rail Road a jeďme přes Pennsylvanii, Ohio, Indiana, Illinois, Iowa do *Omahy*, a sice jak jsme pověděli napřed od východní strany.—Učinili jsme asi 5400 mil geogr.

ČECHY.—Podepsaní mnozí páni ve článku "Politické strany v národě": "I ty spory jsou oprávněny, používají jsou přirozeny a tedy nutny. Není dvou listů na stromě, které byvšply úplně stejné; není dvou mozků a lebek v lidstvu celém, které by se nelišily od sebe. Za různé náhledy člověk ani sám nemůže, vždyť nezávisí to od jeho vůle, aby o jisté věci tak neb onak soudil. Mozek jeho zcela neodvisle od vůle lidské jako žaludek pracuje a koná dílo, jehož výsledkem jest myšlenka, určitý náhled o věci a pevné přesvědčení. Kdo druhému vyčítá neb za zlé pokládá různost v náhledech, dopouští se nerozumného skutku. Žádati, aby svornost v národě nebyla nikým porušena, jest tolik jako zavážditi stagnatium, vykonávati nerozumný útlak jeho násilí na tisících rozumných a samostatně myslících lidí. Žádost taková prozrazuje nedostatek smyslu a lásky pro svobodu, která jest nesmyslem, nepočítá-li u jednotlivého občana, ale teprv u celého národa. Ostatně třeba pamatovati na to, že právě různost v náhledech a spůsobilost každého člověka k samostatném přemýšlení, jest příčinou a původem vzrůstajícího světy, množících se vynálezů, strojů a vůbec všeho, co vzniklo duchovní činností člověka. Kdo tedy klatbou stíhá tuto různost v náhledech, prohřešuje se proti samé přírodě a jest, byť i nevědomky—nepřítelem lidského pokroku. Jako třením povstává teplo, světlo, zvuk a snad i myšlenka, tak i sdílením a potýkáním se náhledů a zásad rodí se život a povstává čin, toto ovoce práce duchovní." atd.

—Roku 1871 oslavena býti má v Praze památka narození vynálezce lithografie Jana Nep. Františka Aloise Senefeldra.

MORAVA.—Podřipanu se z Moravy píše: Neomylným u nás trochu sklaplo! Chystali se, že slavnost jubilejní budou odbývati s velkou okázalostí nejen uvnitř kostelů, nýbrž i na venek a že to bude nejvhodnější příležitostí několik těch ubohých dušiček uvésti v nadšenost pro dogma o neomylnosti. Než lid náš už málokde dal se uněsti tím svatým zápalem a proto mnozí neomylní služové neomylnosti vidouce, že tak očividně víra klesá, uhodili se přes kapsu (jak my Hanáci říkáme) a stloukli pomocí vesnické honorace, jako jsou mimo faráře, kaplana—kostelník, zvonař a p. nějaký ten obňoostroj, a "za hit piva" trochu té muziky. Nu dělali co mohli . . Lid náš válce nerád má nad sebou vůdců neomylných, proto že rád myslí a důkladně myslí, neomylnost však činí myšlení to zbytečným a jemu samému obtížným.... Velkou překážkou všeobecného našeho pokroku je dosavádní hrozná ospalost a netečnost měst moravských. Vy v Čechách snad ani nevíte, jak nemile a zhoubně to působí na venkov, když města s převládajícím obyvatelstvem slovanským dosud ještě podlehají nadvládě a libovůli německé, vždyť sotva už je u Vás úkazův podobných...."

—Dne 2 července odbýván byl tábor u Prostějova, kde kolem 20.000 lidu přítomno bylo. 9 července odbýván tábor u Rosic; tu bylo od 15 do 20 tisíc lidu pohromadě. 29 telegramů obdrženo. Na 16 července určen zase tábor v Holicích u Holomúce, o němž však nás další zprávy ještě nedošly.

FRANCIE.—V městech majících více než 50.000 obyvatelů, musí složit časopisy 12.000 franků kauce; v městech menších 6000 fr. Jaubert nazývá to hambou, že přicházejí Angličané do Paříže, aby se tam pobavili pohledem na bídu a spoustu. Favre odpovídá, že nemá nikde práva návštěvy ty tak vykládat, nebo těmto návštěvám předcházely bezčetné vlaky, plné potravin a nejrozličnější účastenství anglického národa s neštěstím Francie. Angličané, vidouce Paříž, nabudou přesvědčení, jak rychle se zotavuje. Jaubert hlásá novou křižáckou válku proti Němcům; Favre jest tím nemile dojat v okamžiku, kde část francouzského území jest ještě Němci obsazena. Každý okamžik přináší zprávy o nových svárech a povinnosti vlády jest, aby jim zabránila. Jest prý povážlivo, povzbuzovat k pokračování hrozné války, kterou diplomacie skončila. Nechť každý ví, že chceme, aby nepřítel byl vážen. Chceme-li, aby se Němci chovali slušně, nesmíme je dráždit sami.

Le Monde, orgán neomylných žádá, aby vláda přičinila se dobýti papeži postavení, jaké bylo dříve.

ŠPANĚLSKO.—Král Amadeus uložil maršálovi Serrano sestavovati nové ministerium.

ITALIE.—*Z Říma.* Papežská vláda zaslala horvatskému biskupu Strossmayerovi přípis, v němž mu nařizuje, aby podrobil se a uznal neomylnost papežovu.

Církevní klatba proti italskému králi Viktoru Emanuelí jest již vyřčena a papežem podepsána.

ANGLIE. Londýn 21 čce. V sněmovně lordů jednalo se, o tom že ministr Gladston odčinil ten zákon dle něhož místa důstojnická v armádě anglické se prodávala. Ti páni velice nad tím horší, že synům jejich ujde příležitost hned býti důstojníkem a že ta sprostá člověku podobná slota bude moci býti též důstojníkem. Podivno jest, že i "*Times*" považuje též to za rušení ústavy a urážku horní sněmovny. *Daily News* schvaluje to; vláda prý vykonala vůli národa. Telegraf také zastává ministerstvo a praví, že Gladstone jedním razem dvě mouchy zabil. Ochránil důstojnost dolní sněmovny, a získal si zálusku o armádu. *Post* ale má za to, že parlament jest tím zlehčen proti národu (to jest jako že pýcha jest zlehčena k vůli rozumu).

Snímek prvního čísla "Pokroku Západu".

O NOVINÁCH A NOVINÁŘÍCH

NOVINY jsou vynálezem prastarým. Nebyly vždycky vydávány v nynější své formě, ale toliž je jisto, že znali je staří národové asijští několik století před Kristem a přirozeně také vysoce kulturně vyvinutí národové staré římské a řecké říše. O tom, kdo vlastně počaly vycházeti první noviny, jsou jisté spory. Mnozí za první noviny považují vyhlášky, psané v starém Římě na pergamenu a nazývající se Acta Diurna Populi Romani. Tyto vyhlášky, jež byly vyvěšovány na sloupy veřejných budov a u holičů, měly již jisté známky dnešních pravidelně vycházejících listů. Přinášely zprávy netoliko o jmenování úředníků, o vládních nařízeních a o řečech lidových tribunů, nýbrž i o zázracích, divadlech, požárech, narozeních, sňatcích, pohřbech, popravách, úpadcích, válečných událostech a veřejných hrách. Dokonce prý přinášely i různé historky o hercích, na kterých se zálibou pochutnávají si čtenáři novin do dnešního dne.

Avšak ještě před těmito římskými novinami byly podobné noviny v Egyptě a Babylóně. O egyptských novinách, jež vycházely ve formě úředních vyhlášek, jsou urzáznamy. V proslulém pařížském museu Louvre nalézá se dokument v papyrusových sbírkách z roku 1750 před Kristem, z doby vlády egyptského krále Thutmessa Třetího. V dokumentě tomto zajisté velmi zajímavém provází ministr Rechamara poznámkami různé články soudobé úř. listu, z čehož souditi možno, že kapitol Egypta již v těch dobách měl jakýsi druh novin, věnovaný úřední politice. A konečně Herodot mluví také o satirických listech, které v Egyptě byly vydávány proti Faraonům, a dokonce i o jakémsi dvorním žurnálu, v kterém zaznamenávány byly poslední skandály v hlavním městě se sběhnuvší a podobné klepy. Měl tedy i starý Egypt svoje opisičníky. Také Babyloňané měli svoje kronikáře, kteří zaznamenávali běžné události.

Číňané měli noviny záhy. Rozhodně měli noviny dříve nežli evropští národové, neboť noviny King-Pao, jež dosud vycházejí v Pekingu, jsou starší devíti set let, jelikož připomínány jsou již čínským básníkem Sušenem, který zemřel v roce 1101. Většinou se má za to, že prvními evropskými novinami byly Nieuwe Tijdingen, jež vydávány byly v roce 1605 v Antverpách Abrahamem Verhoevenem.

Avšak v Čechách měly noviny dříve nežli kdekoliv jinde v Evropě. Byly to noviny rukopisné, pojmenované "Noviny léta Božieho tisícího 495." Jeden přepis těchto prvních českých novin chován je v archivu jindřichohradeckém. První tištěné noviny vyšly v Čechách poprvé v roce 1515. Vycházely ve volných lhůtách a hlavně při významnějších událostech. První časopis periodický počal vycházeti v Praze roku 1597. Tehdy vyšly "Noviny pořádné celého měsíce září, 1597," Třicetiletá válka byla příčinou, že noviny tyto zanikly. K obnovení pokusu o vydávání novin v Čechách došlo až v roce 1672, kdy pražský tiskař Veleslavín počal vydávati noviny. Neudržely se však příliš dlouho. Pražský tiskař K. Rosenmueller, který počal v roce 1719 vydávati "Outerní a sobotní pražské poštovní noviny," měl větší štěstí. Jeho dědicové počali vydávati "Pražské poštovní noviny," které později redigovali také známí čeští buditelé V. M. Kramerius a Thám, za jehož redakce nazývaly se "C. k. priv. poštovské pražské noviny." Kramerius založil v roce 1789 vlastní týdenní noviny zvané "Pražské poštovské noviny," jichž jméno změněno bylo později na Kramériusovy c. k. vlastenecké noviny." To je asi stručná historie počátků českého tisku.

Historie vzrůstu novinářství v Americe je pozoruhodná. Vývoj tisku ve Spojených Státech byl pozoruhodnější nežli kdekoliv jinde ve světě. Jednou z hlavních příčin tohoto rozmachu novinářství ve Spojených Státech byla svoboda tisku. První koloniální noviny objevily se v roce 1690. V září tohoto roku Benjamin Harris